

**Макрофінансова допомога Україні
до 1,2 мільярда євро**

МЕМОРАНДУМ ПРО ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ

між

**Україною
як Позичальником**

та

**ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ
як Кредитором**

МЕМОРАНДУМ ПРО ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

1. 25 травня 2020 року Європейський Парламент та Рада Європейського Союзу прийняли рішення (Рішення (ЄС) 2020/701) про надання доступу до макрофінансової допомоги партнерам з розширення та сусідства у контексті пандемії COVID-19¹. Рішення надає доступ Україні (яка надалі йменується як “Країна”) до макрофінансової допомоги (яка надалі йменується як “допомога”) у розмірі до 1,2 мільярда євро у вигляді кредиту. Ця допомога може бути надана протягом одного року, починаючи з першого дня набрання чинності цим Меморандумом про взаєморозуміння (що надалі йменується як – “МпВ”).
2. Метою цієї допомоги є полегшення зовнішніх фінансових обмежень для Країни, поліпшення її платіжного балансу та забезпечення бюджетних потреб, посилення її позиції за валютними резервами та допомога Країні у подоланні поточної зовнішньої та фінансової вразливостей. Ця допомога від Європейського Союзу є доповненням до ресурсів, які надаються Країні міжнародними фінансовими організаціями та донорами в рамках двосторонньої співпраці для підтримки програми органів влади з економічної стабілізації та реформ.
3. Допомога буде надана двома траншами до 600 мільйонів євро кожний.
4. Виділення першого траншу допомоги буде здійснено після підписання та набрання чинності цим МпВ та супровідної Кредитної угоди і буде обумовлено задовільним результатом виконання програми, узгодженої між Країною та Міжнародним валютним фондом (що надалі йменується як – “МВФ”).

Виділення другого траншу, у цілому, не може бути здійснене раніше, ніж через три місяці після виділення першого траншу.

Виплата другого траншу допомоги буде обумовлена як задовільним виконанням заходів в рамках реалізації програми, узгодженої з МВФ, так і позитивною оцінкою Європейської Комісії (що надалі йменується як “Комісія”) від імені Європейського Союзу, прогресу, досягнутого стосовно низки заходів щодо макроекономічних та структурних заходів. Умови політики, пов’язані з цією допомогою, засновані на програмі економічної стабілізації та реформ, схваленої органами державної влади Країни, та узгодженої з домовленостями, досягнутими Країною з МВФ. Відповідно, перед наданням кожного траншу цієї допомоги, Комісія, у співробітництві з національними органами влади та персоналом МВФ, здійснить перевірку того, що умови, пов’язані з цією допомогою, було належним чином виконано або було досягнуто нових домовленостей.

¹ Рішення (EU) 2020/701 Європейського парламенту та Ради від 25 травня 2020 року про надання макрофінансової допомоги партнерам з розширення та сусідства у контексті пандемії COVID-19, OJ L 165, 27.5.2020, стор. 31-37.

5. Перед виділенням Комісією другого траншу, органи державної влади Країни мають надати Комісії Заяву про відповідність щодо виконання умов, пов'язаних із другим траншем. Після отримання заяви про відповідність органів державної влади Країни, Комісія, на основі консультацій з органами влади Країни та персоналом МВФ, виконає оцінку досягнень у виконанні таких умов. В цій оцінці особливу увагу буде приділено реформам у сфері управління державними фінансами, верховенства права та боротьби з корупцією, бізнес-клімату, а також секторальним реформам, зокрема щодо державних підприємств. Конкретні заходи політики та рамки розгляду у цілях такої оцінки детально наведені у Додатку I. У випадку негативної оцінки, Комісія може призупинити виплату траншів допоки Країна не підтвердить відповідність умовам. За необхідності, до Додатку I, за взаємною згодою сторін, можуть вноситись зміни, з подальшим дотриманням процедур щодо їх затвердження Країною та Європейським Союзом.
6. Комісія також на постійній основі здійснюватиме перевірку фінансових потреб Країни та може зменшити, призупинити або скасувати надання допомоги у випадку, якщо фінансові потреби Країни в період виплат суттєво зменшаться у порівнянні з початковими прогнозами.
7. Комісія перераховуватиме транші на рахунок Державної казначейської служби України (що надалі йменується як "Одержувач") у євро в Національному банку України (що надалі йменується як "Агент"). Враховуючі суттєві бюджетні потреби у фінансуванні, що постали перед Країною, надходження від кредиту будуть використані для фінансування бюджету Країни.
8. У ході реалізації допомоги органи влади Країни надаватимуть Комісії усю інформацію, яка пов'язана із моніторингом економічної та фінансової ситуації Країни і із оцінкою прогресу у структурних реформах. Зокрема, органи державної влади своєчасно надаватимуть Комісії відповідну інформацію, визначену у Додатку II.
9. З метою запобігання порушенням і шахрайству, пов'язаним з використанням цієї допомоги, а також для забезпечення захисту фінансових інтересів ЄС, застосовуватимуться відповідні положення Кредитної угоди, зокрема ті, що стосуються регулярних перевірок Країною використання допомоги Європейського Союзу, а також перевірок, аудитів та розслідувань, проведених Комісією, включаючи Європейським бюро боротьби з шахрайством, Європейським судом аудиторів та Прокуратурою Європейського Союзу. Також положення Кредитної угоди щодо дострокового погашення будуть застосовуватись у випадку, якщо буде встановлено, що Країна, у частині управління цією допомогою, бере участь у будь-яких актах шахрайства, корупції або будь-якій іншій незаконній діяльності.
10. Комісія через своїх власних агентів або належним чином уповноважених експертів матиме право проводити оперативні оцінки адміністративних процедур та фінансових схем Країни та Агента у частині, що стосується управління коштами макрофінансової допомоги Європейського Союзу, протягом строку дії цього МпВ та п'яти років після надання останнього траншу (*ex-post period*).

11. Комісія або її належним чином уповноважені представники можуть проводити незалежну заключну оцінку реалізації допомоги. У такому разі органи державної влади Країни зобов'язані, протягом усього часу оцінки, надавати усю необхідну інформацію Комісії, представленій її власними агентами або належним чином уповноваженими експертами. Звіт за результатами оцінки буде надаватися органам влади Країни для коментарів.
12. Органи влади забезпечуватимуть, за необхідності, тісне співробітництво з Європейською Комісією. Обмін конфіденційною інформацією в рамках цього Меморандуму здійснюватиметься відповідно до Угоди між Україною та Європейським Союзом про процедури безпеки, які стосуються обміну інформацією з обмеженим доступом від 13 червня 2005 року.
13. Ця допомога реалізується у розумінні того, що органи державної влади Країни і надалі поважатимуть ефективні демократичні механізми, зокрема багатопартійну парламентську систему, верховенство права та гарантуватимуть повагу до прав людини. Країна також бере зобов'язання забезпечувати незалежність центрального банку та досягти прогресу у напрямку імплементації Угоди про асоціацію, включаючи поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі (ПВЗВТ).
14. Додатки I та II є невід'ємною частиною цього МпВ.
15. Усі повідомлення, що стосуються цього МпВ, мають бути належним чином надані у письмовій формі і надіслані за адресою:

Для України:

Міністерство фінансів
вул. Грушевського, 12/2, Київ
01008, Україна
До уваги Міністра або заступників Міністра
та Департамент боргової політики

З копією:

Національному банку України
вул. Інститутська, 9, Київ
01601, Україна
До уваги Голови або заступників Голови

Для Європейського Союзу

Європейська Комісія
Генеральний директорат з
економічних та фінансових справ
CHAR 11/248
B-1040 Брюссель, Бельгія

16. Цей МпВ набуде чинності з дати підписання Країною та Європейським Союзом і його ратифікації Парламентом Країни.
17. За взаємною згодою сторін до цього МпВ можуть вноситися зміни у формі письмового Додатку. Цей Додаток буде невід'ємною частиною цього МпВ і набуде чинності за такими ж процедурами, що і МпВ.

Здійснено в м. Брюсселі 23 липня 2020 року двох оригінальних примірниках англійською мовою.

ЗА УКРАЇНУ
як Позичальника

(підпис)

Сергій МАРЧЕНКО
Міністр фінансів України

ЗА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ
як Кредитора

(підпис)

Валдіс ДОМБРОВСКИС
Виконавчий Віце-президент
Європейської Комісії

ЗА НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК
УКРАЇНИ
як Агента Позичальника

(підпис)

Кирило ШЕВЧЕНКО
Голова

ДОДАТОК І

КРИТЕРІЇ СТРУКТУРНИХ РЕФОРМ

На момент аналізу, який здійснюватиметься персоналом Комісії перед прийняттям рішення стосовно виділення другого траншу, органи державної влади Країни зобов'язуються завершити такі заходи:

Управління державними фінансами

1. З метою підвищення прозорості та ефективності медичних закупівель, особливо з огляду на поточні медичні гострі потреби, пов'язані зі спалахом COVID-19, Міністерство охорони здоров'я України передасть усі централізовані закупівлі лікарських засобів, медичних виробів та індивідуальних засобів захисту ДП "Медичні закупівлі України" (МЗУ) за винятком закупівель, що проводяться через спеціалізовані міжнародні закупівельні організації та створить незалежну наглядову раду, відібрану відповідно до прозорості та заснованої на компетенції процедури. Сфера відповідальності наглядової ради включатиме призначення та звільнення керівника МЗУ. Для забезпечення того, що МЗУ може належним чином здійснювати свою діяльність, органи влади затвердять технічні норми щодо структури МЗУ, персоналу та процесу закупівель.

2. Органи влади продовжать реформу податкової та митної адміністрацій, шляхом проведення конкурсної і заснованої на компетенції процедури відбору на посади керівників Державної податкової служби України та Державної митної служби України після закінчення карантину, а також шляхом реалізації планів податкової та митної реформи, особливо стосовно вдосконаленої системи моніторингу ПДВ, заснованої на управлінні ризиками, розробки концепції та методології електронного податкового аудиту та початку їх публічного обговорення, впровадження електронних касових реєстраторів (програмних реєстраторів розрахункових операцій) та використання нових ІТ-рішень для прискорення митного оформлення).

Урядування та верховенство права

3. Органи державної влади посилять незалежність, доброчесність та ефективне функціонування судової влади, беручи до уваги висновки Венеціанської комісії, у тому числі шляхом внесення законодавчих поправок для забезпечення:

а) створення нової Вищої кваліфікаційної комісії суддів України шляхом прозорої процедури відбору, що проводиться Конкурсною комісією з міжнародною участю; та

б) створення Комісії з питань етики з міжнародною участю, яка мала б повноваження: 1) здійснювати одноразову оцінку доброчесності та етичності членів Вищої ради правосуддя та рекомендувати їх звільнення органам обрання (призначення) у випадках виявлення невідповідності членів Вищої ради правосуддя стандартам; та 2) створення переліку попередньо відібраних кандидатів у Вищу раду правосуддя, з якого органи обрання (призначення) членів Вищої ради правосуддя, будуть висувати свої кандидатури.

4. Органи державної влади забезпечать державну службу, що базується на професійній компетентності, та посилять прозорість та ефективність системи державного управління, а також незалежну та ефективну роботу антикорупційних органів та прокуратури, зокрема шляхом:

а) проведення заснованих на професійній компетентності конкурсів відповідно до Європейських принципів державного управління для призначення на посади вищого рівня (категорія А), у тому числі на посади, тимчасово заповнені протягом дії карантину, пов'язаного із поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19; на керівні посади в антикорупційних органах відбір повинен, крім того, проводитися деполітизованою відбірковою комісією з відповідними процедурами та критеріями відбору;

б) авторизації автономної системи електронного кримінального судочинства НАБУ/САП, зокрема шляхом змін до Кримінального процесуального кодексу та отримання сертифікату відповідності КСЗІ на систему та започаткування її функціонування, зокрема шляхом підготовки її інтегрування з єдиним реєстром досудових розслідувань та прийняття міжвідомчого рішення щодо практичного використання системи; і

с) завершити атестацію прокурорів на регіональному рівні та розпочати процес атестації на місцевому рівні відповідно до закону та процедур, що застосовуються під час атестації в Офісі генерального прокурора, забезпечуючи, щоб нові прокурори на всіх рівнях, у тому числі на керівних посадах, були обрані у прозорому та політично неупередженому процесі, що включає систему надійних перевірок доброчесності та виділення відповідних ресурсів для захисту судових справ, пов'язаних з атестацією.

Покращення бізнес-клімату

5. Для забезпечення можливості ефективного відновлення законних вимог органи державної влади:

а) розширять повноваження приватних виконавців (ПВ) на вимоги до ста тисяч (100.000) гривень проти будь-якого боржника (включаючи державних юридичних осіб та юридичних осіб за участю держави), та на адміністративні штрафи, а також складуть дорожню карту щодо повного зрівняння їх повноважень із повноваженнями державних виконавців, зокрема, що стосується ПВ, які діють від імені будь-якого клієнта та проти будь-якого боржника, а також що стосується полегшення доступу до професії ПВ для збільшення їх загальної кількості, та перегляду режиму дисциплінарного нагляду та контролю;

б) будуть сприяти блокуванню коштів на банківських рахунках шляхом надання дозволу на електронний зв'язок між виконавцями та банками; та

с) продовжать докладати зусиль для відновлення активів у державних банках, використовуючи усі існуючі інструменти для врегулювання проблемних активів, у тому числі шляхом проведення дій через суди та кримінального переслідування, де це необхідно, та продовжать оприлюднення всебічних щопіврічних звітів про повернення активів в державних банках.

6. Відповідно до планів Уряду, Кабінет Міністрів ухвалить рішення про поетапну ліквідацію існуючої Державної фіскальної служби (податкова поліція), і з метою повного введення в дію з 1 січня 2021 р. - Верховна Рада України ухвалить у першому читанні проект закону про створення нового агентства для

розслідування серйозних економічних та фінансових злочинів, забезпечуючи, що це агентство діє відповідно до таких ключових принципів: 1) чітке визначення мандату агентства та чітке розмежування його компетенції з іншими правоохоронними органами, зокрема СБУ та національною поліцією, 2) політична та функціональна незалежність (у тому числі шляхом конкурсного і заснованого на професійній компетентності відбору керівника) та 3) аналітична спроможність та ризик орієнтований підхід.

Секторальні реформи та державні підприємства

7. Кабінет Міністрів перегляне та запровадить нормативно-правову базу корпоративного управління для державних підприємств відповідно до керівних принципів ОЕСР. Це включатиме відбір та винагороди незалежних членів наглядової ради та вищого керівництва, а також політики державної власності для 10 найбільших державних підприємств.

8. Для покращення функціонування ринку газу в Україні органи влади:

а) скасують спеціальний обов'язок суб'єктів ринку природного газу щодо надання послуг з постачання газу для потреб домогосподарств, визначений постановою Кабінету Міністрів України від 24.04.2020 р. № 303, та нададуть можливість усім споживачам вільно обирати та легко змінювати постачальника безоплатно та без обмеження доступу до відповідних даних або інфраструктури та

б) впровадять та ефективно застосовуватимуть мережеві тарифи, що відображають витрати, у відповідності до Директив ЄС та правил мережевого кодексу, які застосовуються згідно Угоди про асоціацію, та до Рішення про сертифікацію оператора газотранспортної системи.

ДОДАТОК II

СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ

1. Моніторинг макроекономічних та фінансових подій і політики

Протягом реалізації програми макрофінансової допомоги Європейського Союзу, наступні показники та звіти будуть оприлюднюватись або надаватись Комісії відповідними органами державної влади Країни на щоквартальній основі.

а) Інформація, що надається Міністерством фінансів:

- ВВП або національний дохід (щоквартальна);
- Головні складові ВВП (щоквартальна);
- Рівень зайнятості та безробіття (щоквартальна);
- Показники та склад доходів і видатків сектору загальнодержавного управління та сектору центральних органів державного управління, а також державна заборгованість по виплатам (щоквартальна);
- Фіскальний баланс сектору центральних органів державного управління (щоквартальна);
- Фіскальний баланс сектору загальнодержавного управління (щорічна);
- Обсяг та платежі по зовнішньому державному боргу (проценти та основна сума) (щоквартальна);
- Обсяг та платежі по внутрішньому державному боргу (проценти та основна сума) (щоквартальна);
- Планові щоквартальні платежі (проценти та основна сума) по внутрішньому та зовнішньому боргу у 2020 – 2022 (щоквартальна);
- Споживчі ціни та ціни виробників (щомісячна);
- Відсоткові ставки щодо показників (benchmark) урядових облігацій з різними термінами погашення (щомісячна);

б) Інформація, що надається Національним банком України:

- Процентні ставки на міжбанківському ринку на момент настання стандартного строку погашення (щомісячна);
- Загально банківська ставка кредитування (щомісячна);
- Платіжний баланс та основні компоненти (щоквартальна);
- Міжнародна резервна позиція (щомісячна);
- Номінальний двосторонній обмінний курс по відношенню до євро та долара США (щомісячна).

2. Моніторинг структурної політики

Протягом реалізації програми макрофінансової допомоги Європейського Союзу такі дані та/або інформація, які стосуються впровадження заходів політики, зазначених у Додатку I, надаватимуться Комісії на її вимогу відповідними органами влади Країни, зокрема:

- кількість та вартість медичних закупівель, щомісяця (умова 1);
- загальна кількість ліцензованих приватних виконавців та нові суми до стягнення, що вимагаються, в розрізі приватних та державних підприємств, щомісяця (умова 5);

- склад наглядових рад 10 найбільших державних підприємств із зазначенням середньої винагороди, включаючи змінні складові, щоквартально (умова 7); і
- кількість споживачів, які змінили постачальника газу, та середня плата і час зміни між постачальниками газу, в розрізі домогосподарств та компаній, щоквартально (умова 8).